

Bris kommunundersökning 2023

**VILKET
UTRYMME GES
BARNEN
?**

BRIS

Ett viktigt verktyg som måste användas

Den 13 juni 2018 röstade Sveriges riksdag igenom att barnkonventionen skulle bli svensk lag. Ett historiskt datum som jag och många andra representanter från barnrättsorganisationer minns med glädje. Det hade föregåtts av ett gediget arbete från många håll och Bris var en aktiv del i rörelsen som drev på förändringen.

Att barnkonventionen blev lag var en av de viktigaste milstolparna för barnrätten i Sverige. Det ökar möjligheterna för barn att inte bara ha rättigheter på pappret, utan också få dem tillgodosedda i praktiken.

Samtidigt visste vi alla som satt på riksdagsläktaren den dagen att detta bara var ett steg på vägen för att stärka barns rättigheter. Det verkliga arbetet ligger i att lagstiftningen ska implementeras.

Mycket har hänt sedan lagen trädde i kraft den 1 januari 2020. Lagar har anpassats för att stämma överens med konventionens bestämmelser. Det har kommit flera prejudicerande avgöranden i de högsta instanserna baserade på tydliga barnrättsprövningar och flera exempel på domstolsbeslut där beaktandet av barnets bästa har varit avgörande. Men det finns mycket kvar att göra.

”Att barnkonventionen blev lag var en av det viktigaste milstolparna för barnrätten i Sverige.”

En viktig del i att säkerställa att varje barn får faktisk tillgång till sina rättigheter är att granska hur implementeringen av barnkonventionen går i kommunerna. Det är i kommunerna som barn har sin vardag och där mötet med det offentliga sker. Inte minst genom skolan och under de 20 000 timmar som ett barn tillbringar i skolan under sin uppväxt, men också i hur säker vägen till eller hem från skolan är. Det är i tillgången till lekplatser och grönområden, hur utformningen av lokaler och aktiviteter antingen begränsar eller öppnar upp ett barns vardag, samt tillgången till stöd och skydd när det behövs. I allt detta är det även hur barn görs delaktiga och vilken möjlighet barn har att påverka de beslut som rör dem.

Barnkonventionen som lag är ett viktigt verktyg och Bris roll är bland annat att bevaka att den också efterlevs. Därför följer vi årligen upp hur kommunernas arbete med implementeringen av barnkonventionen går. Vi hoppas att årets rapport ger inspiration att ta efter de kommuner som kommit längre och att samtliga kommuner tar sitt ansvar och implementerar barnkonventionen i samtliga verksamheter. ♦

Magnus Jägerskog
Generalsekreterare Bris

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
INLEDNING	4
RESULTAT	
Kommunundersökningens resultat	5
Hälften av kommunerna har en strategi för implementering	5
För få kommuner granskar hur budgeten påverkar barn	6

Barnkonventionen behöver integreras i alla kommunala verksamheter	7
Barns delaktighet måste stärkas	8
Rutiner, arbetssätt och resurser behöver stå i centrum	8
Strategiarbete gör skillnad	10

BILAGA	
Regionala resultat	12

SAMMANFATTNING

Fortsatt utmaning med implementeringen

Implementeringen av barnkonventionen har nu pågått i snart fyra år. Den här rapporten handlar om kommunernas arbete med att leva upp till barnkonventionen.

Runt om i Sverige pågår ett omfattande arbete med att implementera barnkonventionen som lag och ta fram metoder och arbetssätt för att säkerställa att barns rättigheter tillgodoses i praktiken. I rapporten har kommunerna själva fått skatta hur deras arbete går, Bris har sedan sammanställt och analyserat svaren.

STRATEGI SAKNAS I HÄLFTEN AV KOMMUNERNA

Det strategiska arbetet är viktigt för att förverkliga barns rättigheter enligt barnkonventionen. Ändå svarar endast ungefär hälften av kommunerna att de har en strategi för implementeringen av barnkonventionen i samtliga verksamheter, och att de har en utsedd person eller grupp med särskilt ansvar för implementeringsarbetet. Resultatet för många kommuner är att det saknas arbetssätt och metoder för att säkerställa barns rättigheter enligt barnkonventionen i samtliga verksamheter i kommunen. Många kommuner uppger att de endast har metoder och arbetssätt i de verksamheter som vid en första anblick påverkar barn, till exempel förskola och socialtjänst.

ARBETET MED BARNS DELAKTIGHET BRISTER

Att analysera budgetens konsekvenser för barn är centralt för att säkerställa att barns rättigheter beaktas och prioriteras. Ändå är det få kommuner som gör barnkonsekvensanalyser av budgeten, knappt 20 procent.

I frågan om barns delaktighet uppger kommunerna att de i större utsträckning saknar strukturerat arbetssätt för de yngre barnen än för de äldre barnen. Precis som när det gäller processer och arbetssätt för att säkerställa barnets rättigheter, så uppger kommunerna i högre utsträckning att de har arbetssätt för att göra barn

Bris rekommenderar alla kommuner att:

- **Ta fram en strategi för implementering** av barnkonventionen och se till att den får hög status så att efterlevnaden säkerställs.
- **Göra barnkonsekvensanalyser av budgeten** för att synliggöra och beakta hur de politiska prioriteringarna påverkar barn.
- **Utse särskild person** eller grupp som kan vara pådrivande i implementeringsarbetet.
- **Systematiskt integrera arbetssätt** och metoder som säkerställer barns rättigheter och delaktighet i alla kommunala verksamheter.

Bris rekommenderar regering och riksdag att:

- **Ge riktade resurser till kommunerna** så att arbetet med efterlevnaden av barnkonventionen kan förstärkas i alla kommunala verksamheter.
 - **Ta fram en ny nationell barnrättsstrategi** som tydliggör arbetet med att implementera och efterleva barnkonventionen på alla nivåer i samhället.
- offentliga verksamheterna som särskilt riktar sig till barn.

”Undersökningen visar att det systematiska arbetet är centralt för efterlevnaden av barnkonventionen.

delaktiga i de verksamheter som vid en första anblick påverkar barn.

UNDERSÖKNINGEN VISAR PÅ VIKTEN AV STRATEGIER, RESURSER OCH RUTINER

Undersökningen visar att det systematiska arbetet är centralt för efterlevnaden av barnkonventionen. Kommuner som har en strategi för att implementera barnkonventionen i samtliga verksamheter svarar i högre utsträckning i de övriga frågorna att de kommit längre med att säkerställa barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

Kommunerna uppger själva att det som är mest utmanande är främst tillräckliga resurser och rutiner, praxis och arbetssätt. Båda dessa delar är grundläggande förutsättningar för att efterlevnaden av barnkonventionen ska kunna förbättras. Bris ser därför med oro på att de generella statsbidragen inte kommer att höjas tillräckligt de kommande åren och att det finns stora risker för nedskärningar som kommer drabba barn hårt. ♦

Kommunerna är nyckelspelare

När barnkonventionen blev svensk lag 2020 var det en viktig milstolpe i arbetet för att höja statusen på barns rättigheter i Sverige. Nu ställs tydliga krav på domstolar, myndigheter och kommuner att beakta konventionen vid beslut som berör barnet.

Att relevant lagstiftning är på plats garanterar inte på något sätt att rättigheterna uppfylls i praktiken. Den stora utmaningen sedan 2020 är att få samhällsaktörer på alla nivåer att utifrån sina verksamheter ta fram metoder, arbetssätt och strategier för att säkerställa att den nya lagstiftningen får genomslag.

” Arbetet med barns rättigheter enligt barnkonventionen måste genomsyra alla kommunernas verksamhetsområden.

För barn har kommunen en särskilt viktig roll. Det är i kommunerna barn lever sina liv och interagerar med det offentliga. Många av de delar av samhället som spelar störst roll för barns vardag ansvarar kommunerna för. Kommunerna är därmed även särskilt viktiga och har ett ansvar¹ att säkerställa och uppfylla barns rättigheter. Det blir inte minst viktigt med tanke på att kommunerna har det yttersta ansvaret för att barn och unga får det stöd och den hjälp de behöver och har rätt till. Men det handlar även om rättigheter som till exempel barns rätt till utbildning², rätten till en meningsfull fritid³, samt rätten till delaktighet⁴ och informationsfrihet⁵.

Arbetet med barns rättigheter enligt barnkonventionen måste genomsyra alla kommunernas verksamhetsområden. Det handlar om självklara saker som skola,

fritidsaktiviteter och socialtjänst. Men att barns rättigheter respekteras är lika viktigt inom områden som man kanske inte omedelbart tänker på, som miljö- och hälsoskydd och krisberedskap.

Något som borde ha blivit särskilt tydligt under de senaste åren då vi har sett en ökad ekonomisk utsatthet, krigsutbrott, ökat våld i form av sprängningar och skjutningar i det offentliga, samt hur skogsbränder och översvämningar fått stor påverkan i olika samhällen. Vi vet att barn och unga drabbas värst i katastrofer. Därför är det centralt att barnrättsperspektivet är en naturlig del i kommunernas krisberedskap och att information anpassad för barn alltid tas fram vid aktuella händelser.

Detta är bakgrunden till att Bris årligen genomför en undersökning av kommunernas arbete med att implementera barnkonventionen. Första enkäten skickades ut 2019 inför att lagstiftningen skulle träda i kraft. I den här rapporten presenteras resultatet av 2023 års undersökning.

I undersökningen har vi bett kommunerna skatta hur arbetet för att säkerställa barns rättigheter enligt barnkonventionen i deras verksamheter går. Rapporten är en sammanställning och analys av kommunernas svar. ♦

STÖD TILL KOMMUNER

Det finns flera aktörer som tagit fram stöd till kommuners arbete med att implementera barnkonventionen. På Sveriges kommuner och regioners hemsida finns riktlinjer och råd, utbildningar som riktar sig till både tjänstepersoner och förtroendevalda, samt exempel på hur andra kommuner och regioner har gjort. Även

Barnombudsmannen har tagit fram verktyg och metoder, samt juridisk vägledning för tolkning och tillämpning av barnkonventionen.

Bris erbjuder utbildningar och föreläsningar. För kommuner som vill utveckla arbetet med barns delaktighet finns utbildningar i Bris metod Expertgrupp barn.

¹ Artikel 4 i barnkonventionen

² Artikel 28 i barnkonventionen

³ Artikel 31 i barnkonventionen

⁴ Artikel 12 i barnkonventionen

⁵ Artikel 13 i barnkonventionen

Kommunundersökningens resultat 2023

Här redovisas svaren i Bris kommunundersökning. Resultaten visar att det finns stora variationer runt om i landet när det gäller hur långt kommunerna kommit. I bilagan presenteras mer utförligt hur de regionala skillnaderna ser ut.

HÄLFTEN AV KOMMUNERNA HAR EN STRATEGI FÖR IMPLEMENTERING

Kommunerna har en skyldighet att säkerställa att samtliga verksamheter i kommunen tillgodoser barnets rättigheter enligt barnkonventionen. En grundläggande förutsättning och ett viktigt verktyg för kommunerna är att de tar fram en strategi som beskriver hur arbetet med att implementera barnkonventionen ska gå till och hur den ska tillämpas i det praktiska arbetet i kommunens olika verksamheter. Strategin bör även beskriva hur arbetet ska följas upp och utvärderas.

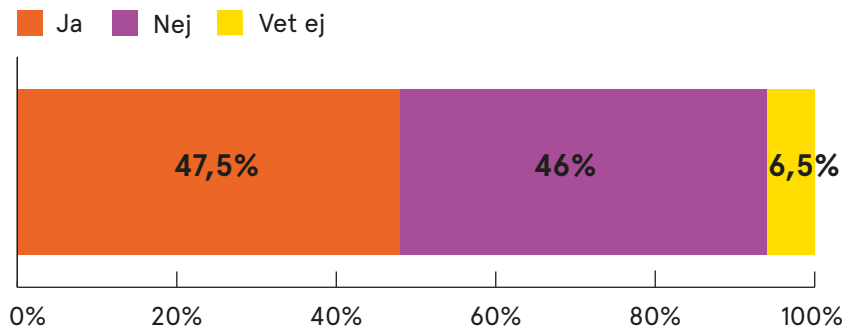
I undersökningen uppger nära hälften av kommunerna att de har en strategi för att implementera barnkonventionen i kommunens alla verksamheter. Nästan lika många kommuner uppger att de inte har en strategi, och svaren visar även att det finns stora regionala skillnader i vilken utsträckning kommunerna har en strategi.

Vikten av utpekat ansvar för frågan

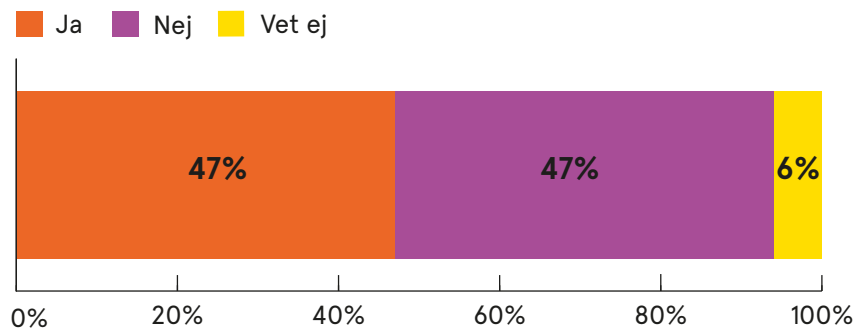
Att ha en särskild person eller grupp med utpekat ansvar för att barnkonventionen implementeras inom alla kommunens verksamheter har identifierats som en nyckelfaktor i barnrättsarbetet av Sveriges kommuner och regioner (SKR).⁶ Styrkan i det tydliga ansvaret ligger inte i att personen eller gruppen ska genomföra arbetet själv, utan att de har en överblick och en möjlighet att driva på arbetet.

Precis som i frågan om en strategi för arbetet så visar undersökningen att i genomsnitt har ungefär varannan kommun en person eller grupp med särskilt ansvar för att implementera barnkonventionen. Kommuner som har en strategi på

→ Har ni i er kommun en strategi för att implementera barnkonventionen i alla kommunens olika verksamheter? Alla kommuner.

→ Finns det någon person eller grupp som har ett särskilt ansvar för att implementera barnkonventionen inom alla kommunens verksamhetsområden? Alla kommuner.

KORTA FAKTA

Regionala skillnader gällande hur kommuner i olika län organiserar sitt arbete med barnkonventionen.

Har i högsta grad en strategi för implementering av barnkonventionen i alla kommunens olika verksamheter

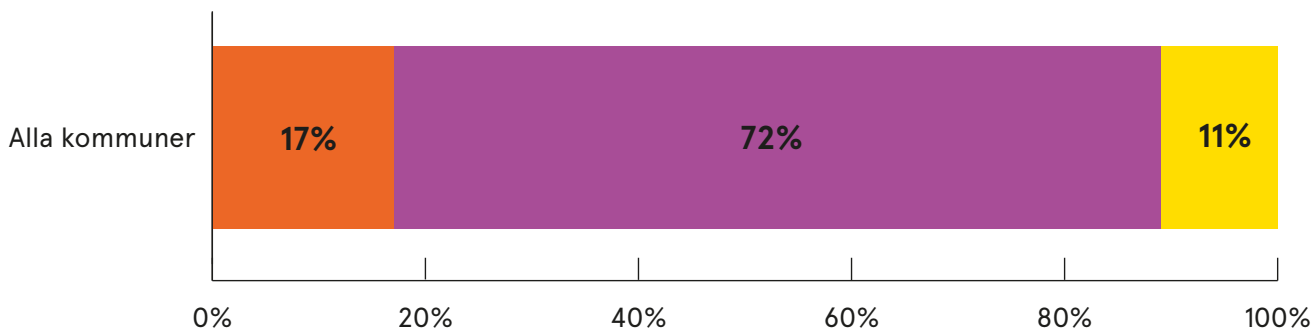
- Blekinge län, 100%
- Kalmar län, 89%
- Uppsala län, 75%

Har i högst grad någon person eller grupp som har ett särskilt ansvar för att implementera barnkonventionen inom alla kommunens verksamhetsområden

- Blekinge län, 80%
- Kalmar län, 78%
- Södermanlands län, 75%

⁶ Framgångsfaktorer i nio steg, Sveriges kommuner och regioners hemsida, hämtat 2023-11-08

→ Gör ni i er kommun en barnkonsekvensanalys av kommunens budget? Alla kommuner.

plats har i betydligt högre utsträckning utsett en ansvarig person eller grupp. I kommuner som har en strategi är det 7 av 10 som har en person eller grupp med särskilt ansvar, medan det i kommuner som inte har en strategi är 3 av 10.

FÅ KOMMUNER GRANSKAR HUR BUDGETEN PÅVERKAR BARN

Budgeten är central för styrningen av kommunens verksamheter. Av artikel 4 i barnkonventionen följer att kommuner bör analysera hur fördelning av kommunens resurser och prioriteringar påverkar barn. Ett systematiskt sätt att granska budgeten är att genomföra en barnkonsekvensanalys. Analysen ska utgå från ett rättighetsperspektiv där granskningen bland annat ska säkerställa att budgeten och dess prioriteringar inte leder till att barn diskrimineras⁷ i kommunen och att barnets bästa⁸ vägs in i de olika prioriteringarna. SKR uppmanar kommunerna att göra barnkonsekvensanalyser som en naturlig del av budgetarbetet, och inte skapa parallella processer.⁹

Trots att barnkonsekvensanalyser av budgeten är ett viktigt verktyg för kommunerna är det få som uppger att de granskar sin budget utifrån hur det påverkar barn. I genomsnitt är det knappt 2 av 10 kommuner som gör en barnkonsekvensanalys av budgeten och det är stora skillnader mellan regioner. I flera av Sveriges regioner är det ingen kommun som gör en barnkonsekvensanalys av budgeten.

KORTA FAKTA

Regionala skillnader gällande hur kommuner i olika län organiserar sitt arbete med barnkonventionen

Gör i högst grad barnkonsekvensanalys av kommunens budget

- Blekinge län, 40%
- Örebro län, 38%
- Kalmar län, 33%

BRIS KOMMUNUNDERSÖKNING 2023

- Bris har under perioden 18 september till 16 oktober 2023 vänt sig till alla Sveriges 290 kommuner med en digital enkät med ett tiotal frågor som handlar om kommunernas arbete med implementeringen och efterlevnaden av barnkonventionen och i vilken mån barns rättigheter enligt barnkonventionen är integrerade i kommunernas olika verksamheter.
- Kommunerna har själva skattat sitt arbete genom de frågor som Bris har ställt.
- Sammanlagt har 183 kommuner (63 procent) som är spridda över hela landet deltagit i undersökningen. Bris presenterar därmed en god bild av kommunveriges arbete med barnkonventionen hösten 2023.

⁷ Artikel 2 i barnkonventionen

⁸ Artikel 3 i barnkonventionen

⁹ Barnets rättigheter i budgetprocessen, SKR 2018

BARNKONVENTIONEN BEHÖVER INTEGRERAS I ALLA KOMMUNALA VERKSAMHETER

Barn påverkas på olika sätt av kommunernas verksamheter. Trots det visar undersökningen att kommunerna brister när det gäller arbetssätt och metoder för att säkerställa att barnets rättigheter tillgodoses i alla verksamheter.

Det är betydligt vanligare att det i verksamheter som vid en första anblick påverkar barn finns arbetssätt och metoder som säkerställer barns rättigheter enligt barnkonventionen. Nästan 9 av 10 kommuner uppger att de inom barnomsorg och förskola, samt grundskola och fritidshem har

” Nästan 9 av 10 kommuner uppger att de inom barnomsorg och förskola, samt grundskola och fritidshem har arbetssätt och metoder för att säkerställa barns rättigheter.

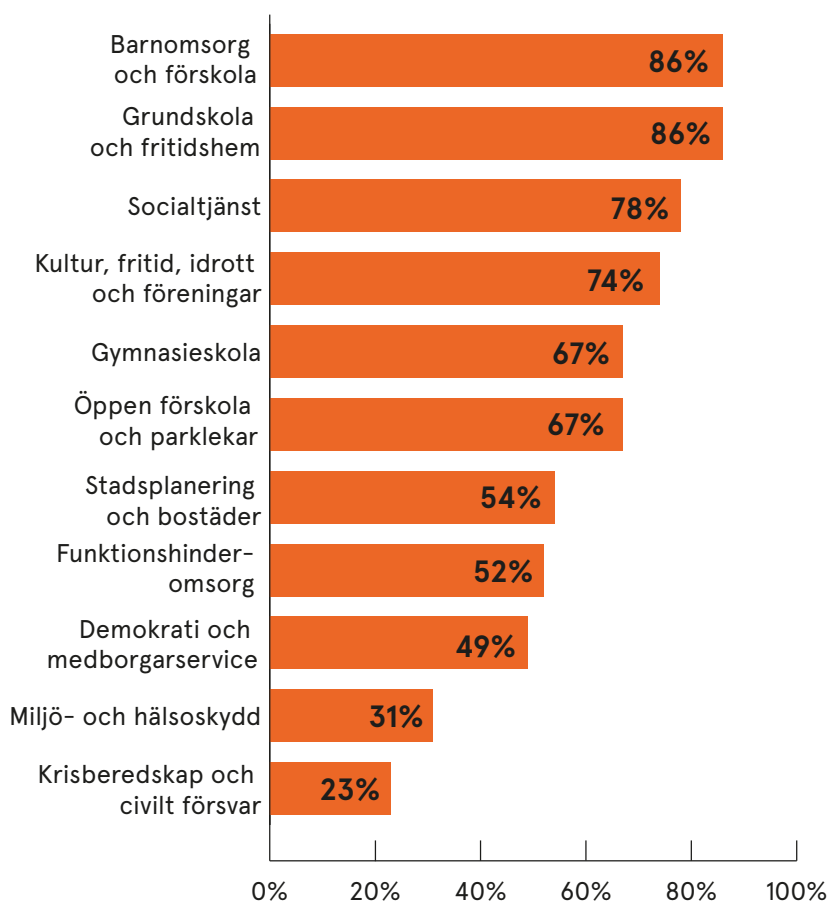
arbetssätt och metoder för att säkerställa barns rättigheter. Även i verksamheter som till exempel socialtjänsten, kultur, fritid och gymnasieskola uppger kommunerna att barnkonventionen tillämpas.

När det gäller stadsplanering och funktionshindersomsorg är det endast strax över hälften av kommunerna som uppger att de har arbetssätt och metoder för att säkerställa barnets rättigheter i verksamheterna. I frågan om funktionshindersomsorg innebär det bland annat att nästan hälften av kommunerna saknar strukturer för att säkerställa de särskilda rättigheter som gäller för barn med funktionsnedsättning¹⁰. Det kan innebära även en förhöjd risk att barn med funktionsnedsättning diskrimineras inom kommunens verksamhet.

Även stadsplanering har stor påverkan på barns rättigheter. Det kan till exempel handla om tillgången till grönområden, var idrottshallar och skolor placeras samt hur det påverkar barns möjlighet att ta sig till dessa platser. En ny undersökning från SLU visar att antalet kommunala lekplatser drastiskt minskat under de senaste åren.¹¹ Minskningen behöver inte vara ett resultat av att kommunen saknar

→ Finns och används arbetssätt och metoder för att säkerställa barns rättigheter inom följande verksamhetsområden?

Alla kommuner.

KORTA FAKTA

Regionala skillnader gällande i vilken grad kommuner i olika län har arbetssätt och metoder som säkerställer barns rättigheter.

Har i högst grad arbetssätt och metoder som säkerställer barns rättigheter inom barnomsorg och förskola

- Uppsala län, 100%
- Södermanlands län, 100%
- Östergötlands län, 100%
- Kalmar län, 100%
- Värmlands län, 100%
- Jämtlands län, 100%
- Västerbottens län, 100%

Har i högst grad arbetssätt och metoder som säkerställer barns rättigheter inom krisberedskap och civilt försvar

- Kalmar län, 67%
- Hallands län, 40%
- Värmlands län, 40%
- Jämtlands län, 40%

¹⁰ Artikel 23 i barnkonventionen

¹¹ Lekplatsers kvalitet och kvantitet över tid - Ett projekt inom fortlöpande miljöanalys, SLU, 2023

arbetssätt och metoder för att säkerställa att barnkonventionen tillämpas i stadsplaneringen, men avsaknaden av ett barnrättsarbete på området ökar risken för att barnets rättigheter förbises.

Det är tydligt från kommunernas svar att vissa verksamheter i lägre grad uppfattas påverka barn. Inte minst när det gäller krisberedskap och civilförsvaret, samt miljö- och hälsoskydd. Här finns dock regionala skillnader där kommunerna i Kalmar län¹² sticker ut och i stor utsträckning har uppgett att de har arbetssätt och metoder för att säkerställa att barns rättigheter tillgodoses även inom dessa områden.

BARN DELAKTIGHET MÅSTE STÄRKAS

Barnkonventionen slår fast att varje barn har rätt till delaktighet och inflytande i processer och beslut som påverkar dem¹³. För att det ska ske krävs strukturerade arbetssätt som säkerställer att barnet har relevant information, att barnet blir tillfrågad och lyssnad på, och att det barnet säger sedan tas i beaktande. Informationen måste anpassas efter barnets ålder och mognad.

Barns rätt till delaktighet är också en förutsättning för att vuxnas beslut om barn blir en del av ett rättighetsbaserat arbete som lever upp till barnkonventionen som lag. För att kommunerna ska kunna säkerställa att barns rättigheter tillgodoses enligt barnkonventionen måste alltså barn göras delaktiga.

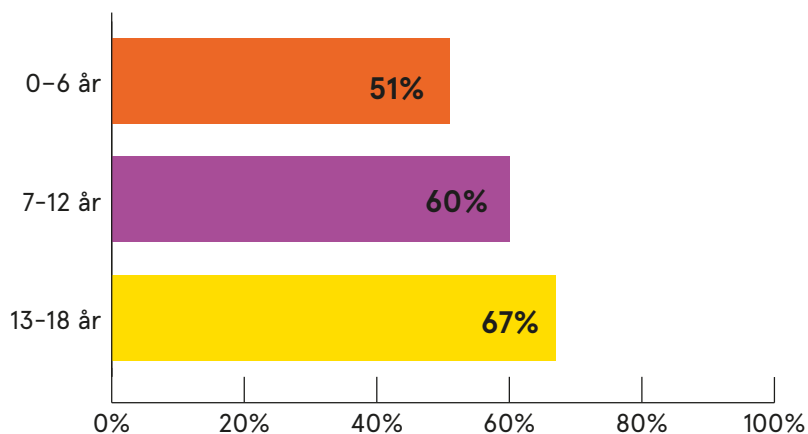
KORTA FAKTA

Regionala skillnader gällande i vilken grad kommuner i olika län har strukturerade arbetssätt för att göra barn delaktiga i beslut som rör dem.

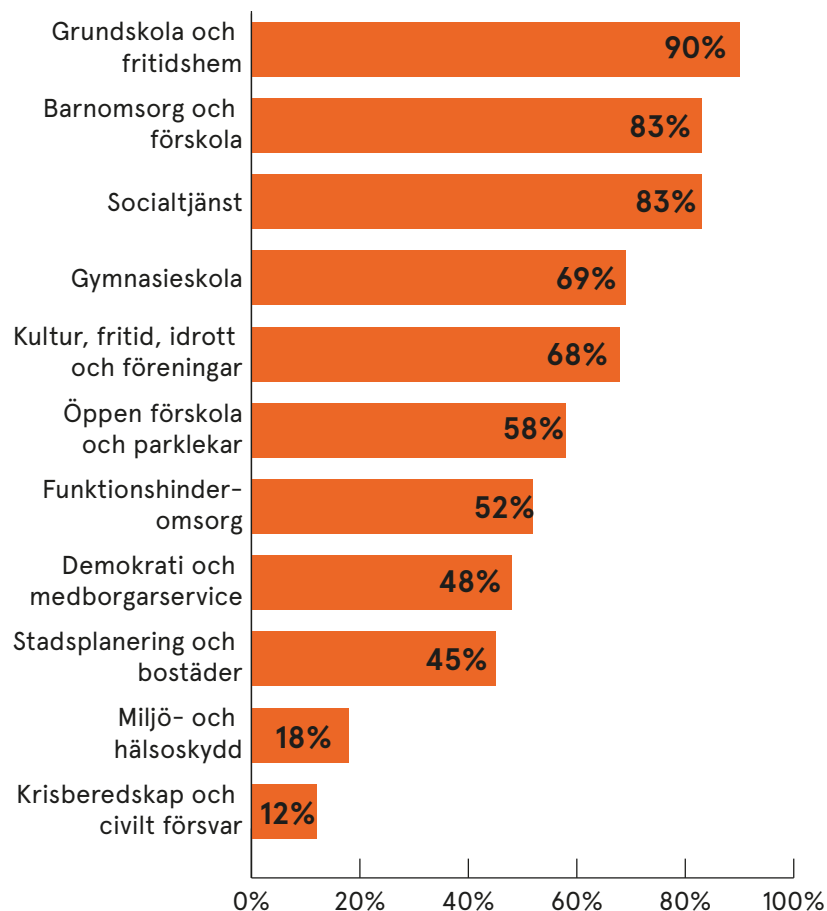
Har i högst grad strukturerade arbetssätt för att göra barn upp till 6 år delaktiga i beslut som rör dem

- Östergötlands och Blekinge län, 80%
- Uppsala och Södermanlands län, 75%
- Gävleborgs län, 71%
- Värmlands län, 70%

→ Har ni i er kommun ett strukturerat arbetssätt för att göra barn delaktiga i beslut som rör dem för följande åldersgrupper?
Alla kommuner.

→ Inom vilka av följande verksamhetsområden finns ett strukturerat arbetssätt för att göra barn delaktiga i beslut som rör dem?
Alla kommuner som har strukturerade arbetssätt.

¹² Se diagram B5 i bilagan

¹³ Artikel 12 i barnkonventionen

På den direkta frågan om kommunerna har ett strukturerat arbetssätt för att göra barn delaktiga i beslut som rör dem liknar resultatet en trappa. Ju yngre barnet är, uppger desto färre kommuner att de har strukturerat arbetssätt för att göra barnet delaktigt. Några regioner sticker dock ut i sina svar. I Östergötland och Blekinge län har 80 procent av kommunerna strukturerade arbetssätt för att göra barn upp till 6 år delaktiga i beslut som rör dem.

Kommunerna arbetar även i olika grad med delaktighet i de olika verksamheterna. Precis som när det gäller processer och arbetssätt för att säkerställa barnets rättigheter, så uppger kommunerna i högre utsträckning att de har arbetssätt för att göra barn delaktiga i de verksamheter som vid en första anblick påverkar barn. Det allra vanligaste är att arbetssätt finns inom grundskola och fritidshem, barnomsorg och förskola, och socialtjänst.

RUTINER, ARBETSSÄTT OCH RESURSER BEHÖVER STÅ I CENTRUM

Bris har i tidigare undersökningar av kommunernas efterlevnad av barnkonventionen sett brister i det systematiska arbetet. För att få en bättre förståelse för vad kommunerna behöver hjälp med, ställdes frågor i undersökningen om vad kommunerna upplever fungerar väl och vilka utmaningar som finns när det gäller att leva upp till barnkonventionen.

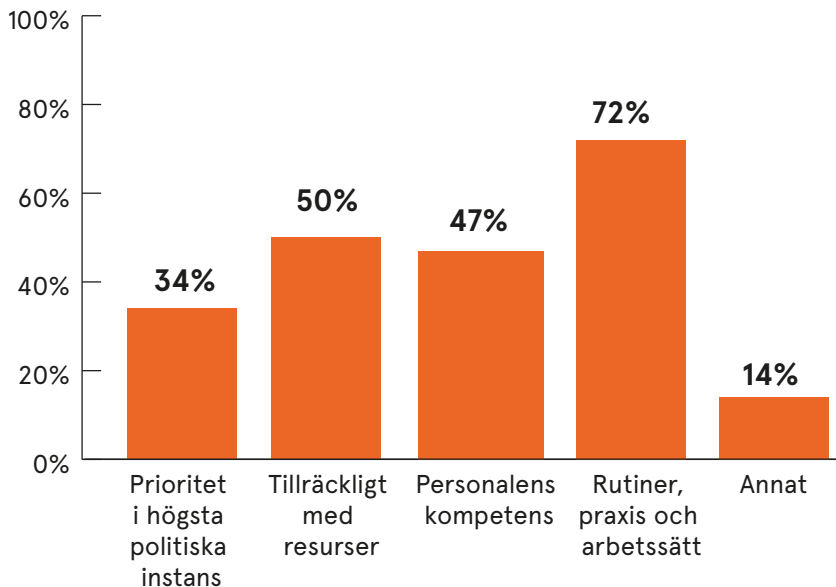
Den största utmaningen för kommunerna är rutiner, praxis och arbetssätt. I genomsnitt menar 7 av 10 kommuner att den största utmaningen handlar om detta och 5 av 10 anser att det finns utmaningar

” Den största utmaningen för kommunerna är rutiner, praxis och arbetssätt.

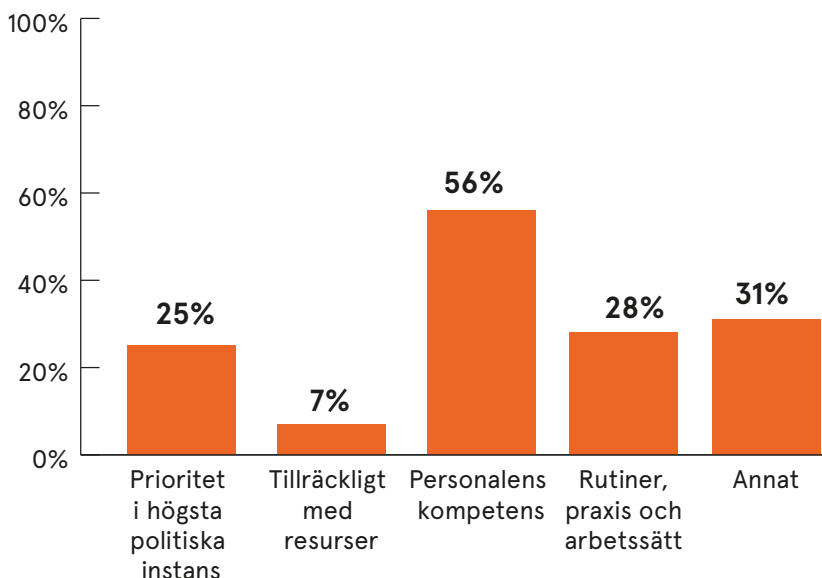
kopplade till de resurser som finns till förfogande. Detta speglas i kommunernas svar om vad som fungerar bäst, där få kommuner anger rutiner, praxis och arbetssätt och att det finns tillräckligt med resurser.

Något som av vissa kommuner ses som en utmaning och av andra som något som fungerar väl är personalens kompetens om barns rättigheter enligt barnkonventionen. Ungefär hälften av kommunerna pekar på kompetensfrågan som en utmaning och ungefär hälften att det är det som fungerar bäst.

→ Vilken eller vilka är i dag de största utmaningarna i er kommun när det gäller arbetet med efterlevnaden av barnkonventionen? Alla kommuner.

→ Vad fungerar hittills bäst i er kommun när det gäller arbetet med efterlevnaden av barnkonventionen? Alla kommuner.

KORTA FAKTA

Regionala skillnader gällande största utmaningarna i fråga om efterlevnaden av barnkonventionen bland kommuner i olika län

Har i lägst grad utmaningar med rutiner, praxis och arbetssätt

→ Uppsala, Södermanlands och Östergötlands län, 50%

Har i lägst grad utmaningar med tillräckligt med resurser

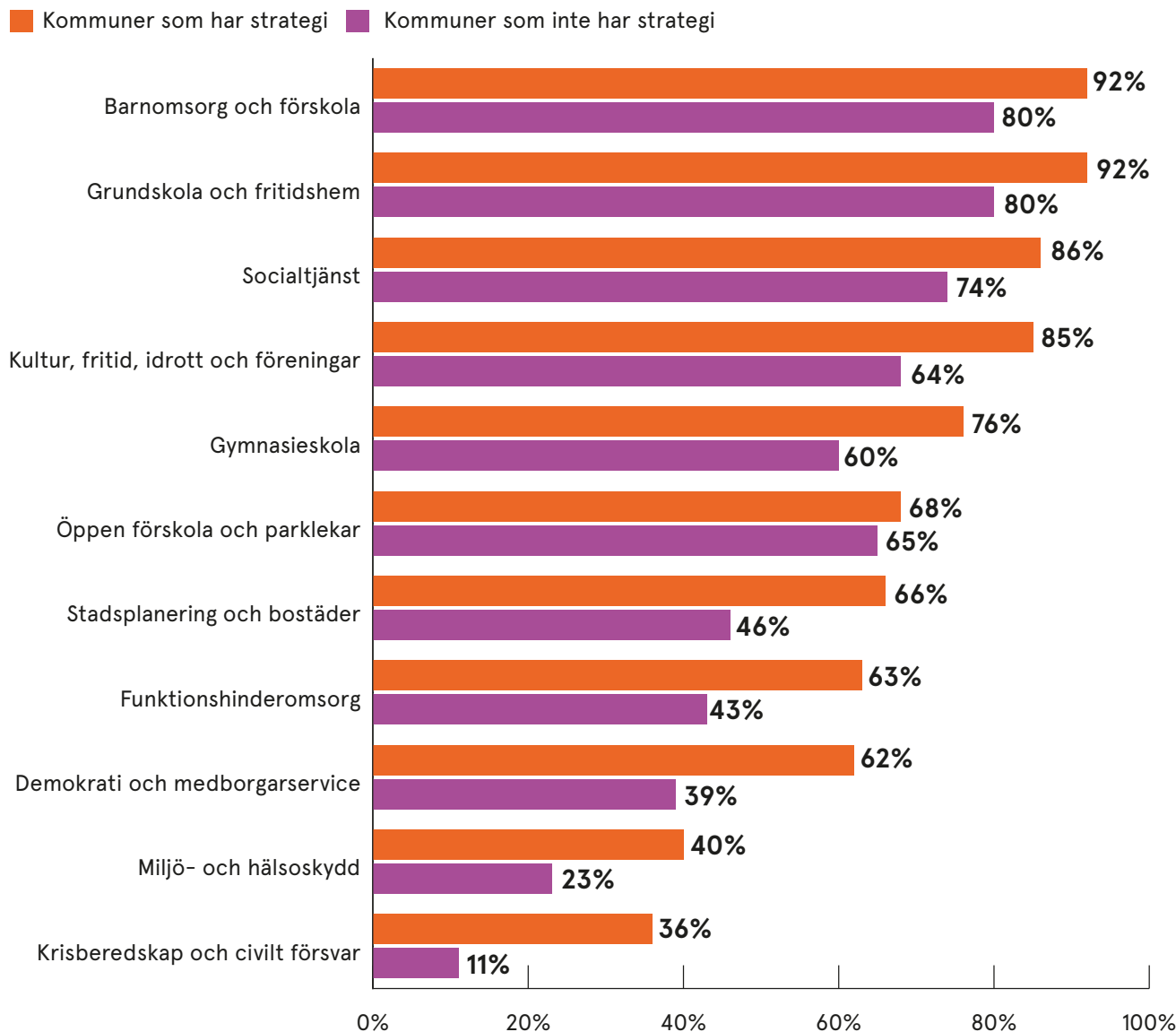
→ Jämtlands län, 20%

→ Dalarnas län, 14%

→ Kronobergs län, 0%

→ Finns och används arbetssätt och metoder för att säkerställa barns rättigheter inom följande verksamhetsområden?

Kommuner som har en strategi för implementeringen av barnkonventionen och kommuner som inte har det.

STRATEGIARBETE GÖR SKILLNAD

Från kommunernas svar kan vi se att det finns stora skillnader i hur långt man kommit arbetet med att implementera barnkonventionen. En viktig slutsats från årets undersökning är dock att den strategiska nivån är viktig för implementeringen av barnkonventionen. En strategi tycks rentav ha en avgörande betydelse för hela implementeringsarbetet.

När kommunernas svar på de olika frågorna analyseras utifrån om kommunen har en strategi eller inte så blir resultatet tydligt. Kommuner som uppger att de har

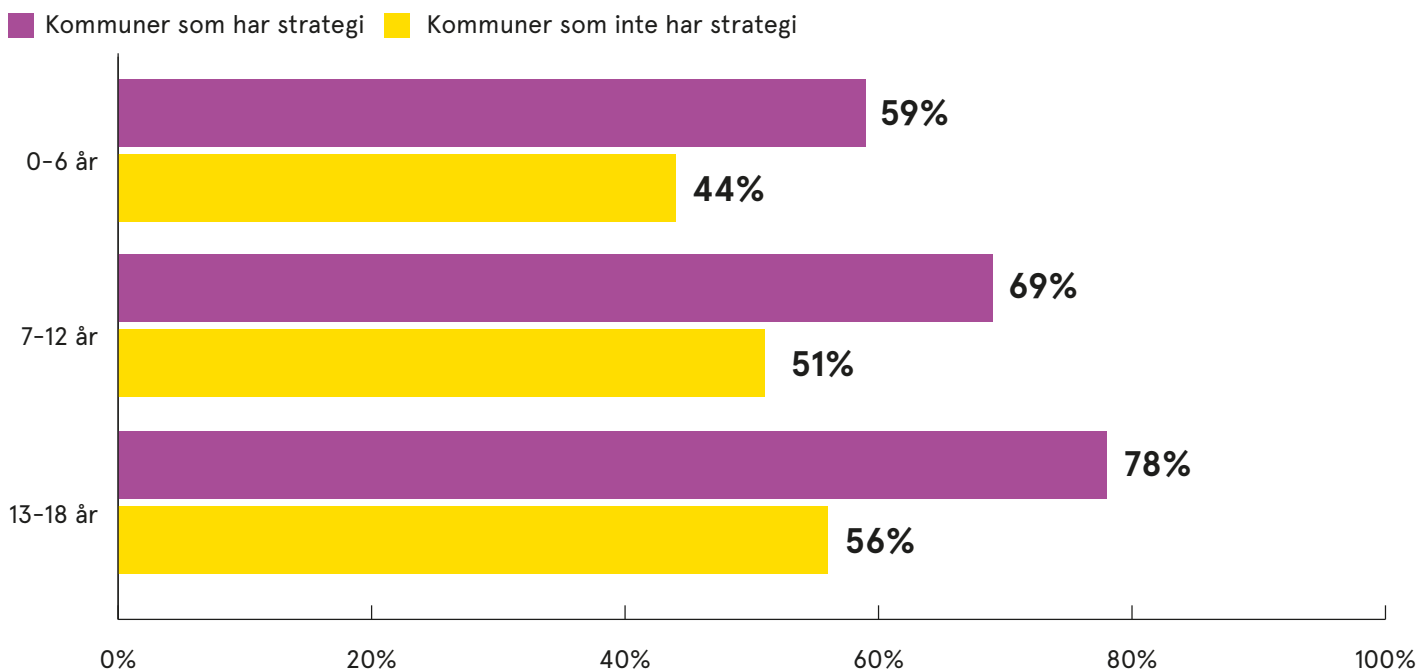
en strategi för att implementera barnkonventionen i kommunens alla verksamheter svarar också i de övriga frågorna att de kommit längre med att säkerställa barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

Kommuner som har en strategi svarar i högre utsträckning att de har arbetssätt och metoder för att säkerställa barns rättigheter inom alla kommunens verksamheter¹⁴. Strategins betydelse blir extra tydlig när det gäller de verksamheter som kommunerna i lägre utsträckning har metoder och arbetssätt för

¹⁴ Se diagram ovan

→ Har ni i er kommun ett strukturerat arbetssätt för att göra barn delaktiga i beslut som rör dem för följande åldersgrupper?

Kommuner som har en strategi för implementeringen av barnkonventionen och kommuner som inte har det.

implementering av lagstiftningen, som till exempel krisberedskap och civilt försvar.

Mönstret ser likartat ut när vi tittar på kommunernas arbete med barns delaktighet. Kommuner som har en strategi för implementeringen av barnkonventionen har kommit längre i att göra barn delaktiga i beslut som påverkar dem, än kommuner som inte har en strategi¹⁵. Samtidigt behöver kommunerna, oberoende av om de har en strategi eller inte, göra mer för att barns delaktighet ska ses som själv-

” Arbetet med barns rättigheter enligt barnkonventionen måste genomsyra alla kommunernas verksamhetsområden.

klart inom alla verksamheter. För att barns delaktighet i beslut som rör dem ska öka, är det dessutom särskilt viktigt att fokusera på de yngre barnen.

Förutom vikten av en strategi är en central slutsats att det finns en koppling mellan utmaningen tillräckliga resurser och att få rutiner, praxis och arbetssätt på plats. Att etablera nya arbetssätt kräver tid, engagemang och kunskap från högsta politiska instans, chefer och personal. Om resurserna inte räcker till blir det svårare att få barns rättigheter att genomsyra alla kommunala verksamheter.

När det gäller kommunernas resurser oroas Bris över att de generella statsbidragen till kommuner och regioner inte kommer att höjas tillräckligt de kommande åren. Bris ser att det finns stora risker för nedskärningar som kommer att drabba barn hårt. Dessutom finns risker att mindre resurser till kommunerna även påverkar arbetet med implementeringen och efterlevnaden av barnkonventionen. Vid nedskärningarna kan det som redan idag är svårt att prioritera utifrån ett resursperspektiv, ytterligare prioriteras ned på grund av resursbrist.¹⁶

¹⁵ Se diagram 9

¹⁶ www.bris.se/om-bris/press-och-opinion/kommentarer/det-ar-barnen-som-kommer-att-drabbas--bris-kommentarer-hostbudgeten-2023/.

Regionala resultat

Här presenteras resultaten för ett urval av frågorna i kommunundersökningen utifrån hur kommuner i olika län har svarat. Fokus ligger på frågor inom de teman som rapporten handlar om.

Alla läns resultat utom Jönköpings och Norrbottens län presenteras och det beror på att för få kommuner i dessa län, under 4 av 10, har deltagit i undersökningen. Gotlands kommun/län har inte heller deltagit.

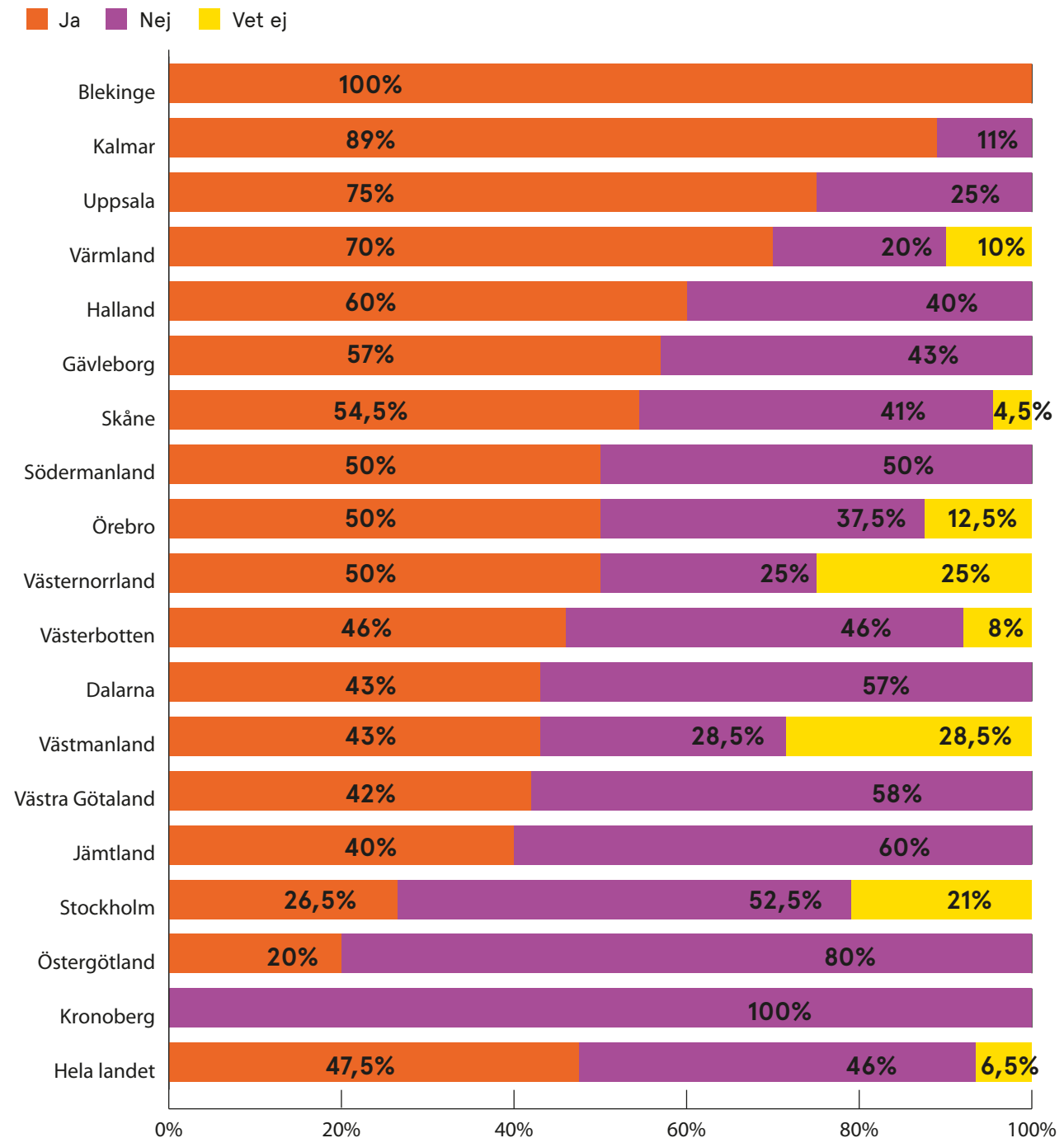
I tabellen nedan framgår hur de kommuner som deltagit i Bris kommunundersökning 2023 fördelar sig per län och i hela landet.

Län	Antal kommuner som deltagit	Totalt antal kommuner	Andel kommuner som deltagit
Blekinge	5	5	100%
Västerbotten	13	15	87%
Halland	5	6	83%
Östergötland	10	13	77%
Kalmar	9	12	75%
Stockholm	19	26	73%
Västmanland	7	10	70%
Gävleborg	7	10	70%
Skåne	22	33	67%
Örebro	8	12	67%
Västra Götaland	31	49	63%
Värmland	10	16	63%
Jämtland	5	8	63%
Väster-norrland	4	7	57%
Uppsala	4	8	50%
Kronoberg	4	8	50%
Dalarna	7	15	47%
Södermanland	4	9	44%
Jönköping	5	13	38%
Norrbotten	4	14	29%
Hela landet	183	290	63%

I Jönköpings och Norrbottens län är det för få kommuner som har deltagit i undersökningen för att svaren ska kunna redovisas.

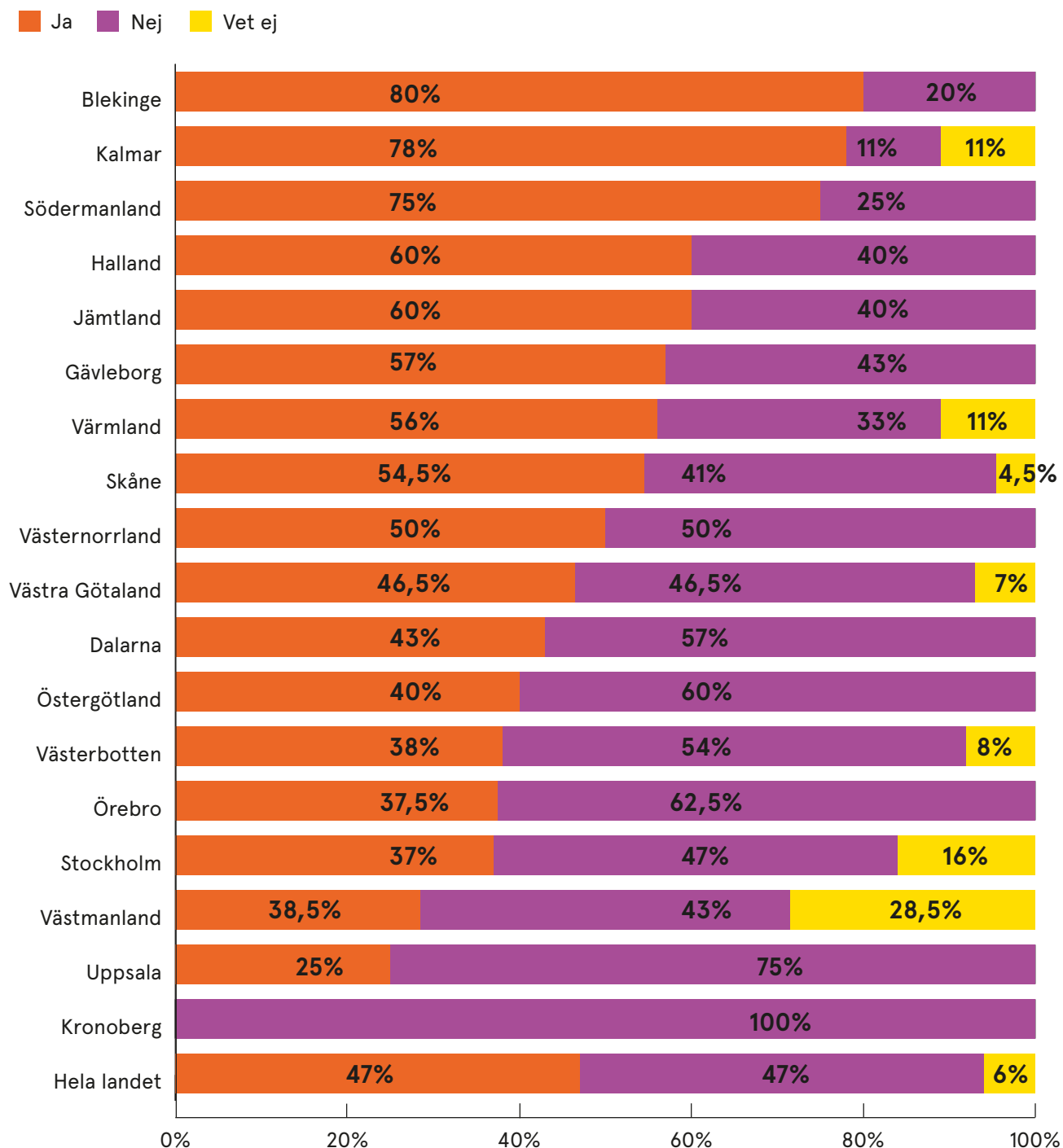
STRATEGISKT ARBETE ÄR CENTRALT

→ Har ni i er kommun en strategi för att implementera barnkonventionen i alla kommunens olika verksamheter?
Medelvärde för kommuner i olika län. Kommuner som har en strategi för implementeringen av barnkonventionen och kommuner som inte har det.

I Jönköpings och Norrbottens län är det för få kommuner som har deltagit i undersökningen för att svaren ska kunna redovisas.

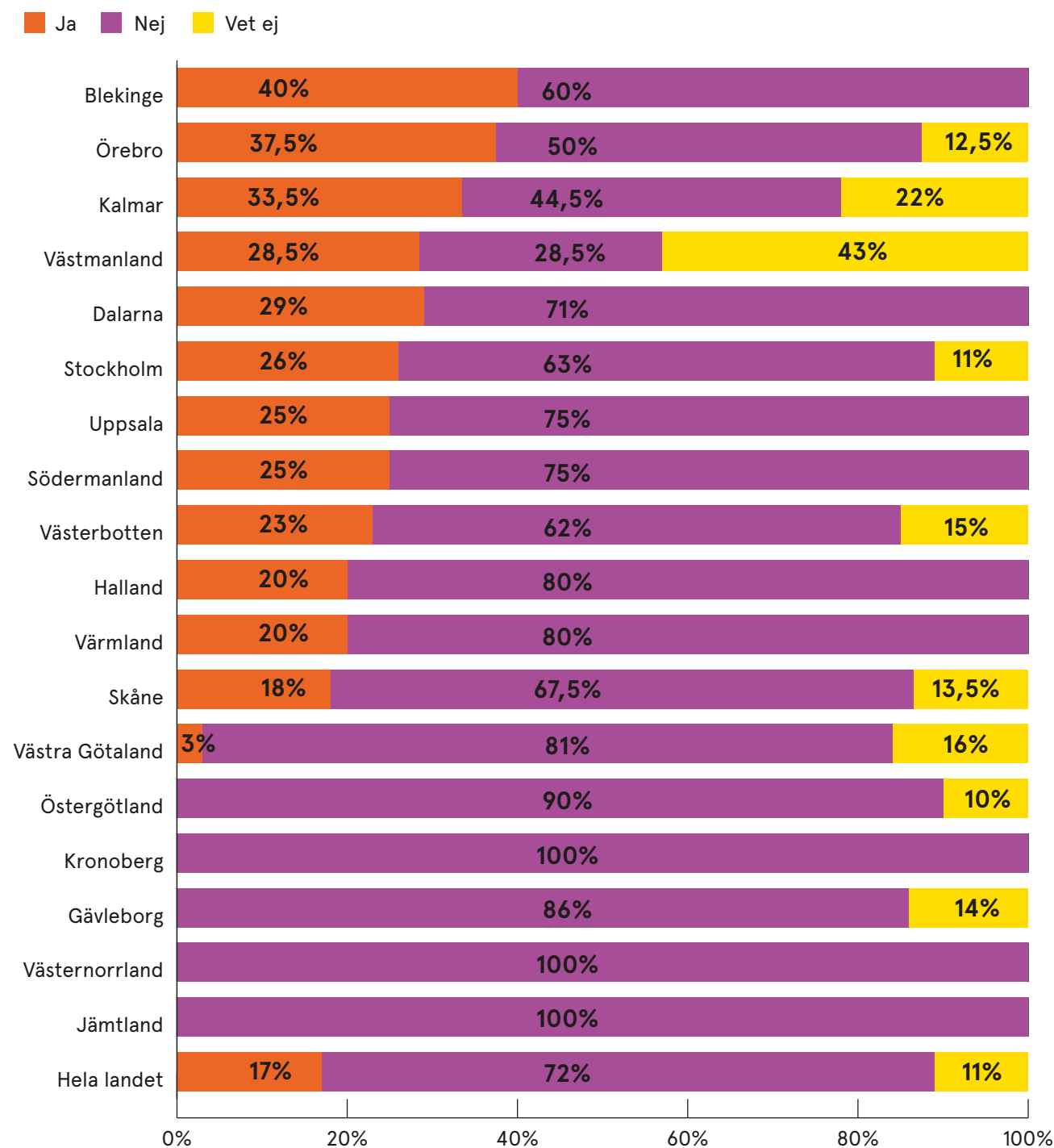
→ Finns det någon person eller grupp som har ett särskilt ansvar för att implementera barnkonventionen inom alla kommunens verksamhetsområden? Medelvärde för kommuner i olika län.

I Jönköpings och Norrbottens län är det för få kommuner som har deltagit i undersökningen för att svaren ska kunna redovisas.

FÅ KOMMUNER SYNAR DEN EGNA BUDGETEN

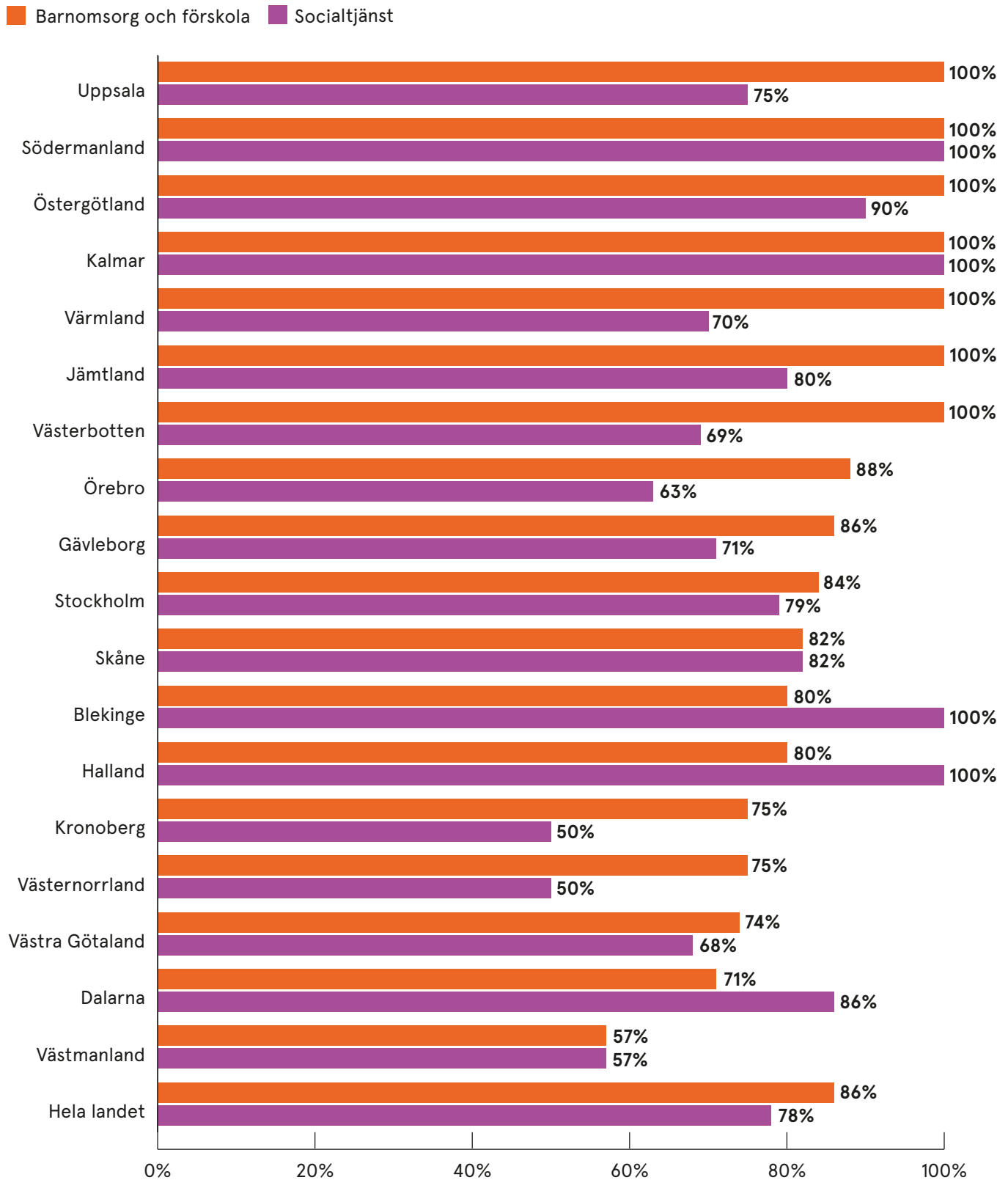
→ Gör ni i er kommun en barnkonsekvensanalys av kommunens budget? Medelvärde för kommuner i olika län.

I Jönköpings och Norrbottens län är det för få kommuner som har deltagit i undersökningen för att svaren ska kunna redovisas.

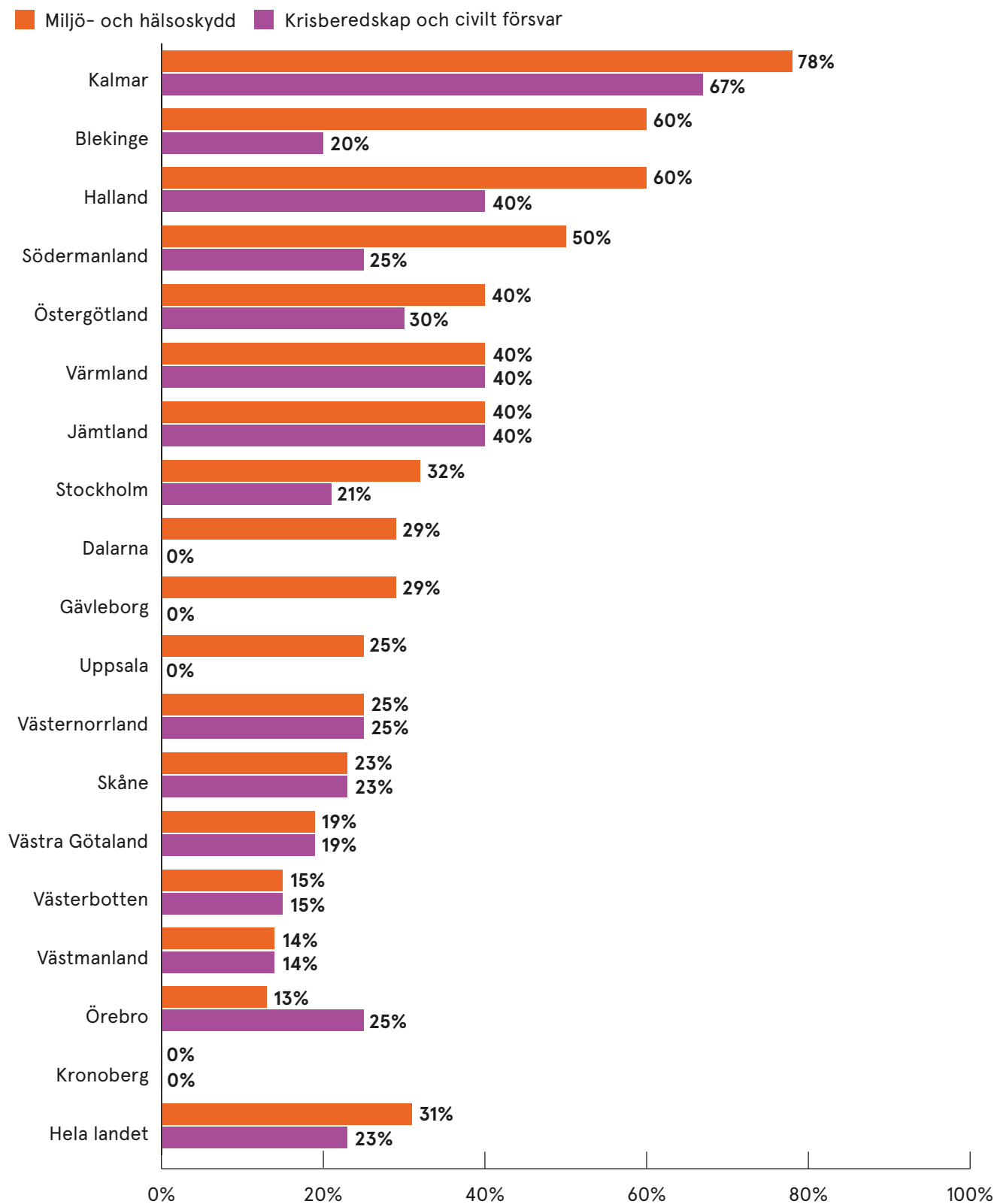
BARNKONVENTIONEN BEHÖVER INTEGRERAS I ALLA KOMMUNALA VERKSAMHETER

→ Har arbetssätt och metoder som säkerställer barns rättigheter inom barnomsorg och förskola respektive socialtjänst. Medelvärde för kommuner i olika län.

I Jönköpings och Norrbottens län är det för få kommuner som har deltagit i undersökningen för att svaren ska kunna redovisas.

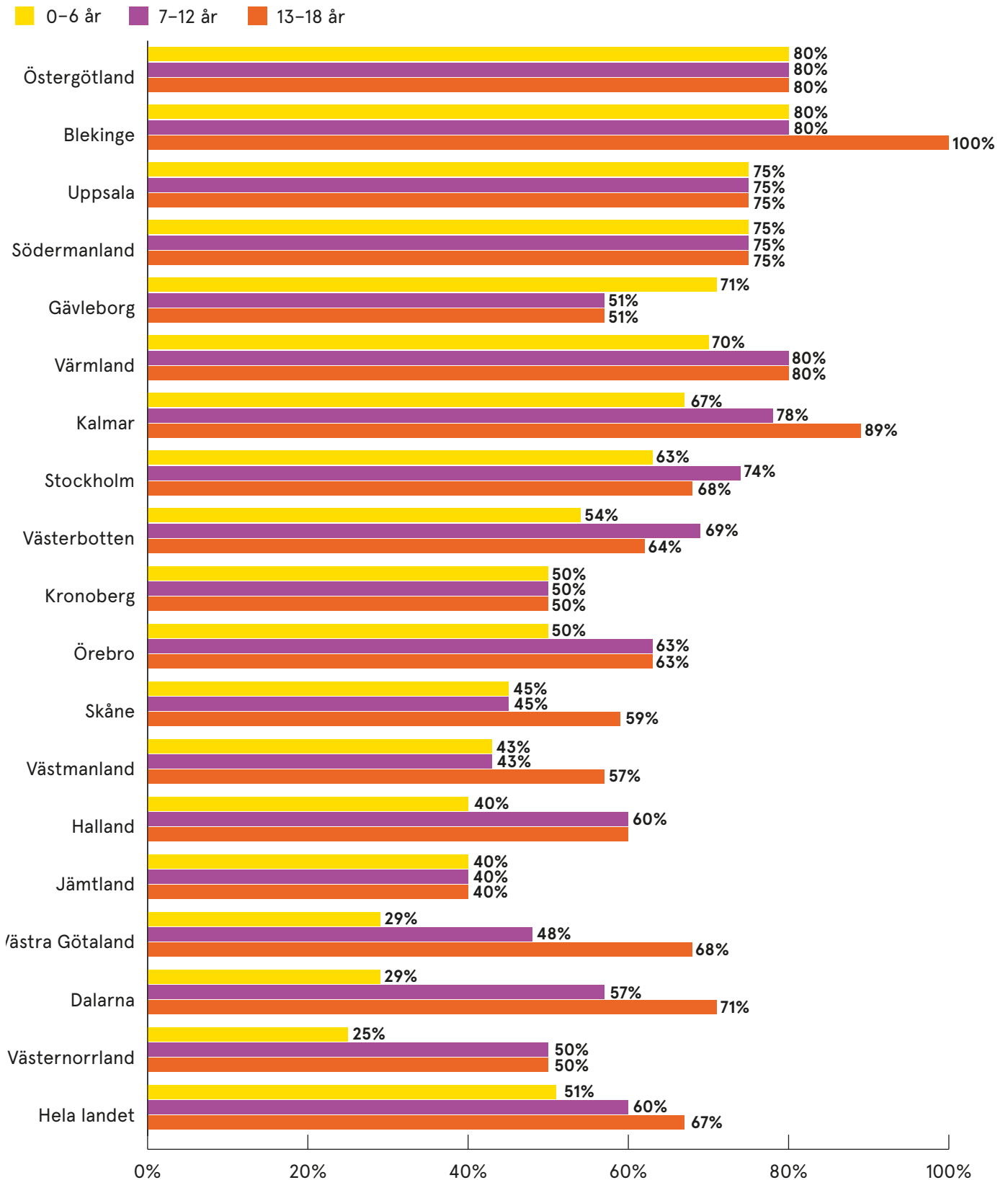
→ Har arbetssätt och metoder som säkerställer barns rättigheter inom miljö- och hälsoskydd respektive krisberedskap och civilt försvar. Medelvärde för kommuner i olika län.

I Jönköpings och Norrbottens län är det för få kommuner som har deltagit i undersökningen för att svaren ska kunna redovisas.

BARN DELAKTIGHET MÅSTE STÄRKAS

→ Har ni i er kommun ett strukturerat arbetssätt för att göra barn delaktiga i beslut som rör dem för följande åldersgrupper? Medelvärde för kommuner i olika län.

I Jönköpings och Norrbottens län är det för få kommuner som har deltagit i undersökningen för att svaren ska kunna redovisas.

OM BRIS

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga.

Med barnkonventionen som grund stöttar Bris barn i utsatta situationer, mobiliserar samhället för barnets rättigheter och påverkar beslutsfattare för ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och där barnets rättigheter tillgodoses.

Arenavägen 61
122 77 Johanneshov
Box 101 47, 121 28 Stockholm
Telefon: 08-598 888 00

www.bris.se
Instagram: @bris116111
Facebook: www.facebook.com/BRIS
Twitter: @BRISpress
Swish: 9015041

Barn kan kontakta Bris dygnet runt på telefon, chatt och mejl.
Telefonnummer: 116 111
Chatt och mejl: www.bris.se

BRIS